

2. ՉԱՄՁԻՅՑԱՆ

(Հոգևոր ձեմարանի շրջանավարտ)

ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՈՍՔ ՀԱՆԳՈՒՑՑԱԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Այսօր մենք բոլորս սրտի անհուն կսկիծով սգում ենք Հայ Եկեղեցու մեծ կորուստը։ Դաժան մահը հարվածեց այն մեծ կաղնին, որի շվաքի տակ հավաքվել էինք մենք էլ՝ ձեմարանի քահանայացուների դասարանը։ Վեհափառ Հայրապետը մեզ որք թողեց։ Նա հեռացավ մեզանից այն ժամանակ, երբ Նրա ներկայությունը ավելի քան երբեք անհրաժեշտ էր թե՛ Մայր Աթոռի և թե՛ ընդհանուր Հայ Եկեղեցու ու Ազգի համար և թե՛ մեզ համար։ Արդարև, նա հարկավոր էր դեռևս Հայրենիքին ու ժողովրդին, հարկավոր էր Եկեղեցուն ու մարդկությանը, որոնց համար նա շատ ու շատ բան արեց և դեռևս կարևոր անելիքներ ունի։ Անողոր մահը մեզանից խլել է տ՛լ միայն արդարության, խաղաղության ու առաջադիմության մեծ պաշտպանին, այլ նաև մեր Հորը, խնամակալին ու պաշտպանին, որ տւղղութիւն, ճանապարհ ու տեսիլք էր տալիս մեր մատաղ հոգիներին։ Նրա մահը շատ ծանր էր մեզ համար էլ, որովհետև Նրան կարելի էր մեծարել թե՛ որպես անհատի, թե՛ որպես Կրօնապետի, թե՛ որպես հասարակական գործչի ու բոցաշունչ հայրենասերի, և թե՛ որպես ճշմարիտ Հոր ու ազնիվ բարեկամի։

Նա կոչված էր աստանդական հայության դարավոր երազի՝ հայրենադարձության իրականացման գործում, Սփյուռքի ու Մայր Հայրենիքի միջև կապի սերտացման, արտասահմանյան հայություն ազգային գոյության հարատևության և պաշտպանության գործում մեծ ու պատմական դեր խաղալու։ Նա իր մեծ սրտի ամբողջական սիրով սիրեց իր Հայրենիքն ու ժողովրդին, և Հայրենիքը պաշտպանելու տւղղութիւնը շնորհակալ վաստակ ունեցավ։ Հայ Եկեղեցու անունից, իր ամբողջ բարոյական ու նյութական միջոցներով, հետամուտ եղավ օգնելու Հայրենիքին

Հայրենական Մեծ պատերազմի օրերին։ Հայրենիքի համար, Հայ Եկեղեցու և էջմիածնի գաղափարի համար՝ նվիրաբերեց իր ողջ գիտակցական կյանքը, թողնելով մեզ հայրենասիրության և եկեղեցասիրության վառ օրինակ և իմաստությամբ ու խորագիտությամբ վարելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը՝ Ազգի, Հայրենիքի սիրով ու Եկեղեցու գաղափարով։

Վեհափառ Հայրապետն իր շնչով և օրինակով աճեցրել է ահա հոգևորականների ու խոստովանալից սերունդ, դաստիարակելով նրանց Աստուծո երկուցով, հավատով, Ազգին ու Հայրենիքին նվիրվածությամբ ծառայելու ոգով։ Նրա մեծ քանքերի արդյունքն է էջմիածնի Հողեւոր ճեմարանը, որը տվել է իր առաջին հունձը։ Որքան էր ուրախ ու խանդավառ հանգուցյալ Վեհափառը այդ առաջին հունձի առաջ։ Ամեն անգամ մեզ տեսնելիս, Նրա աչքերը թրջվում էին ուրախության անխառն հրճվանքի արցունքներով... Նա գոհ էր իր աշխատանքից...

Նա ստոգորել էր մեզ ջերմ հավատով դեպի Եկեղեցին ու Հայրենիքը։ Բայց նա ցանկանում էր, որ մենք զինված լինենք նաև գիտությամբ, որպեսզի պտղաբերի այն հատիկը, որ սերմանել էր նա մեր հոգիների մեջ։ Վեհը մեր հոգու երազն էր և օրինակելի տիպարը հայ բարձրաստիճան եկեղեցականի, մարդու, գիտնականի, հայրենասերի, մարդասերի, որին նմանվելու մեր ձգտումը՝ մեր հոգու քաղցր երազն էր։ Նա մեծ կարևորություն էր տալիս մեր պատրաստությանը և այդ ուղղությամբ ոչինչ չէր խնայում։ Նա աշխատում էր դրոշմել մեր մեջ իր մեծ հոգին, որով նա այնքան բարձրացել էր, տալ այն ամենից, ինչ որ տներ իր մեջ և կարող էր ունենալ այն հոգևորականը, որ

Ինքն էր, այսինքն՝ սեր դեպի ժողովուրդն ու Հայրենիքը, Մայրենի Եկեղեցին և ազգային ավանդությունները, գիտության և ուսումնասիրության անհագ ծարավ, եռանդ, ջանասիրություն ու լավատեսություն գործի մեջ, արդարասիրություն ու անաշուկություն ամեն ինչում, ամեն բանի նկատմամբ:

Ահա թե ինչքան մեծ է այն բացը, որ զգում ենք և զգալու ենք տարիներով Հանգուցյալի մահվանից հետո: Բայց չպետք է դրա համար վհատվենք: Քաջասիրտ լինենք ու միաբան՝ հայրության Սրբություն Սրբոց հավերժական էջմիածնի զաղափարով և նրա դրոշի տակ շարունակենք աղոթել ու գործել ի փառս Աստուծո և ի բարօրություն Ազգի և Հայրենիքի, որպեսզի Հայրապետի, մեր մեծ դաստիարակի ու առաջնորդի ոգով: Չի մեռել մեր շնորհազարդ Հայրապետը, նա ապրում է Իր աշակերտների և միաբանների հոգում և սրտում, նա առաջնորդում է մեզ դեպի բարին, ազնիվն ու գեղեցիկը: Կենդանի է նրա գործը, պայծառ է նրա հիշատակը, անմոռանալի է նրա անունը, կապված մեր Եկեղեցու պատմության վերջին հիսնամյակում տեղի ունեցող պատմական խոշոր իրադարձություններին: Այսօր, ավելի քան երբեք, Ազգն ու Եկեղեցին՝ պայծառ են ու շեն, հայ ժողովուրդը՝ Քրիստոսի փոքրիկ հոտը ապահով է ու երջանիկ իր հայրենի երկրում, տը իր հովիվները առաջնորդում են նրան «ի տեղի դալարուդ և առ ջուրս հանգրստեան»:

Ամենայն Հայոց հանգուցյալ Տ. Տ. Գեորգ Զ. Հայրապետի արդար և ազնիվ հոգին նախում է Երկնքից Իր ժառանգության ու գործի վրա: Մեր պատվական Հոր ու բարերարի հայացքը տեսնում է մեզ և մեր գործերը: Մենք էլ այնպես անենք, որ Ինքը սրտի անհուն գոհունակությամբ դիտի Իր վեհ գործի հաջողությամբ, հաղթանակով ու փառքով պսակվելը: Ինքը մեզ հետ է, մեզ է նայում, մեր մեջն է դեռ, աներևույթ ժպտում է մեզ և կամենում է մխիթարել՝ «Ո՛վ իմ սիրասուն զավակները, — ասում է նա, — մի՛ լաք, Տե՛րը Երուսաղեմը կշինի և Իսրայելի ցրվածները կժողովի»: Մեր հայրերի կենդանի Աստվածը ի Քրիստոս Հիսուս հիմնված Նոր Իսրայելի միջից կհարուցի նորանոր առաջնորդներ, հովիվներ ու հովվապետներ, որպեսզի շարունակի վառ մնալ Լուսավորչի անշեջ կանթեղը, հայության հուսատու փառքը, մեր ազգի փրկության ուղեցույց աստղը, նրա օջախը և ապավինը, Միածնի իջմամբ սրբագործված այս սուրբ Կաթողիկեն ու Հայաստանյայց աշխարհի Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցին:

Ո՛վ մեծ Հայրապետ, մենք կաշխատենք Քո կամքը կատարել, կընթանանք Քո ուղիով. այս է մեր նվիրական ուխտը Քո թարմ հողակուլտի առաջ: Քո օրհնյալ հիշատակը սուրբ է, սուրբ էլ կմնա մեր սրտերում: Անմահության Քո կայքից, հավերժության ծոցից, Դու քո Աջը մեկնիր ու օրհնիր մեզ՝ Քո զավակներին... ու Ս. Եկեղեցուն, որ անշարժ մնա հավիտյան:

